

ARCHIV MĚSTA ÚSTÍ NAD LABEM

ARCHIV OBCE ČERMNÁ

(1848) 1942 – 1944

Inventář číslo AP 263

NAD 408

Vlastník fondu: ČR – SOA Litoměřice

Věra Hladíková

Ústí nad Labem 2014

Schvalovací doložka

Schvaluji níže uvedený inventář: AP 263.

Ústí nad Labem, dne 30. prosince 2016

PhDr. Vladimír Kaiser
ředitel Archivu města Ústí nad Labem

Archiv obce Čermná

Časový rozsah: 1942 (1848) – 1944

Inventární jednotky: 4

Evidenční jednotky: 1 listina, 3 knihy

Rozsah: 0,07 bm

Stav ke dni: 10 11. 2014

Fond reinventarizovala: PhDr. Věra Hladíková

Inventář schválil: PhDr. Vladimír Kaiser

Počet stran: 7

Úvod

I. Vývoj organizace úřadu

Obec Čermná, německy Leukersdorf, patřila do roku 1850 k panství Krásné Březno, které v tu dobu spravoval a vlastnil Adolf Benno hrabě Ledebur – Wicheln. Podle prozatímního obecního zřízení z roku 1849 se stala obec v roce 1850 nejnižším článkem a instancí územní samosprávy – samostatnou obcí. Spadala do soudního a politického okresu Ústí nad Labem. Definitivně tak zanikla soudní pravomoc vrchnosti a měst a byla nahrazena státní mocí.

V čele obce stál širší kolegiální orgán obecní výbor. Ten volil ze svého středu obecní představenstvo, v čele s obecným představeným, který byl výkonným orgánem a prováděl usnesení obecního výboru. Pro totální neúplnost nelze rekonstruovat složení čelních mužů v obci, napomůžou nám pouze jiné prameny, jako evidence obecních představitelů ve fondu okresního úřadu, soupisy starostů v dochovaných adresářích ústeckého okresu a práce Wenzela Plaschkeho. Prvním známých obecním představeným je Ferdinand König (čp. 20) 1848 – 1860, Josef Güttler (čp. 1) 1861 – 1867, Peregrin Güttler (čp. 22) 1868 – 1873, Adolf Güttler (čp. 65) 1874 – 1876, Peregrin Güttler (čp. 22) 1877 – 1888, Josef Schlessinger (čp. 26) 1889 – 1897, Franz Josef Güttler z čp. 2 od roku 1898 následujících 40 let.

Po roce 1918 dosavadní systém zůstává zachován, důsledně se začal užívat, někde i dříve, výraz obecní zastupitelstvo místo obecní výbor, rovněž tak představenstvo je nahrazeno výrazem obecní rada a skládá se z radních. Rodina Güttlerů se ve vedení obce udržela v době první republiky i za nacistické okupace. Franz Josef Güttler, zedník, vlastník čp. 2, muzikant, (* 26. 12. 1854 Čermná 17, v roce 1886 se oženil s Ernestinou Güttler z čp. 2) vykonával funkci obecního starosty do roku 1938.

Po odtržení pohraničního území od Československa v roce 1938 přešla veškerá moc na říšskou správu. Celé území se stalo říšskou župou sudetskou (Reichsgau Sudetenland) s novým systémem úřadů, a s důsledným uplatněním tzv. vůdcovského principu. Navíc došlo prakticky k definitivnímu postátnění samosprávy jmenováním starosty a jeho dvou zástupců Landrátem. Zástupci starosty jsou první a druhý přidělenec. Starosta mohl vztáhnout každou záležitost na sebe, radní netvořili žádné kolegium a nedělali společná rozhodnutí, fungovali jen jako starostovi poradci. Navíc v obecní správě fungoval zmocněnec NSDAP, aby byl zajištěn soulad obecní správy s programem nacistické strany. Funkce starosty přešla na Josefa Güttlera.

Obecní úřad fungoval do května roku 1945, kdy na jeho místo měl nastoupit národní výbor. Vzhledem k většinovému německému obyvatelstvu stála v čele místní správní komise. Čermná leží v severní části okresu Ústí nad Labem na silnici Mnichov – Modrá. Obyvatelstvo se vždy živilo zemědělskou produkcí a dobytkařstvím, dokonce měla právo výročních trhů, v obci se užívalo i několik cechů. Rovněž tkalcovství zde mělo tradici, o čemž svědčí i v místě existující tkalcovská škola. Obec měla vlastní faru a školu. Ještě v době vrchnostenské správy zde žilo v roce 1654 13 rodin sedláků a 8 rodin malých rolníků a 10 domkářů v 31 domech. V polovině 19. století zde žilo 405 lidí, obec se rozkládala na 435 ha. Dá se říci, že postupně docházelo k vystěhovalectví, začátkem 20. století počet obyvatel klesal, v roce 1900 na 332, 1939 dokonce na 295 (96 domů) lidí. Obyvatelstvo bylo výhradně německé národnosti. Společenský život zajišťoval spolek dobrovolných hasičů, dva pěvecké spolky, samostatný mužský a samostatný smíšený sbor, sekce ovocnářů a zahradníků, svaz Němců v Čechách a Landwirtschaftliches Kasino.

Obec o svou samostatnost přišla k 1. 1. 1963, kdy se stala osadou Libouchce (viz inventář MNV Čermná), na základě usnesení pléna ONV Ústí nad Labem z 28. 11. 1962.

II. Vývoj a dějiny fondu

Fond vznikl z činnosti Obecního úřadu v Čermné. Původně byl uložen na obecním úřadě, po roce 1945 v budově Místního národního výboru v Čermné. Do Okresního archivu v Ústí nad Labem byl převezen v roce 1956 Janem Boučkem, ředitelem archivu, kniha přírůstků č. 203. Uspořádán byl v roce 1961 ve skupinovém inventáři AP č. 72/5. Později byla nalezena ve sbírce soudobé dokumentace listina z roku 1848, jejímž příjemcem byla poddanská obec Čermná. V rámci reinventarizace došlo k začlenění listiny do fondu, který byl doplněn o nový úvod, inventární čísla byla změněna.

III. Archivní charakteristika fondu

Časový rozsah: 1942 (1848) – 1944.

Zachovalost a skartace: Dochovány jsou pouze 3 účetní knihy z doby okupace a jedna listina, příjemecká listina, spadající ještě do údobí vrchnostenské správy obce. Skartace neproběhla. Archivní struktura: fond je uspořádán podle Metodického návodu na pořádání a inventarizaci archivních fondů Archiv obce č.: AS/1-284/00. Na základě dochovaných dokumentů je pořádací schéma fondu sestaveno následovně:

Předchůdci obecní samosprávy v Čermné do roku 1850

Listiny

Obecní úřad v Čermné 1942 – 1944

Účetní materiál

Knihy

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Dochováno je naprosté torzo písemností. Účetní knihy mohou ozřejmit hospodaření obce a v době okupace, o ekonomice vypovídá i listina z doby vrchnostenské správy obce.

V. Záznam o vypracování inventáře

Fond byl evidenčně podchycen v roce 1956. Uspořádán a inventarizován byl poprvé Janem Boučkem v roce 1961, čistopis inventáře byl vytvořen ve sdruženém inventáři Obecní úřady AP č. 72/5. Kvůli dodatku fond nově uspořádala a inventarizovala v roce 2014 PhDr. Věra Hladíková, inventář schválil PhDr. Vladimír Kaiser.

Literatura

- Heimatkunde des Bezirkes Aussig III/2, Ústí nad Labem 1931
- Wenzel Plaschke, Häusergeschichte von Leukersdorf. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1929, s. 111 an + 178 an, 1930, s. 121 an
- W. Plaschke, Verzeichnis der Brände von Leukersdorf. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1923, s. 178 an
- Emil Richter, Baugeschichte der Häuser in Leukersdorf. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1924, s. 23an
- F. J. Umlauft, Das Leukersdorfer Zunftwesen. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1925, s. 171 an
- W. Plaschke, Die Ortsrichter von Leukersdorf. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1925, s. 36
- W. Plaschke, Jubiläum der Leukersdorfer Kirchenuhr. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1925, s. 126 an
- F. J. Güttler, Zur Einführung des elektrischen Lichtes in Leukersdorf. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1926, s. 39 an
- Wenzel Plaschke, Der Bau der heutigen Bezirksstraße in Leukersdorf. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1932, s. 156 an
- Wenzel Plaschke, Ein Leukersdorfer – polnischer Hofarchitekt. Beiträge zur Heimatkunde des Aussig – Karbitzer Bezirkes, Ústí nad Labem 1936, s. 119
- Kleine Ortskunde für den Stadt- und Landkreis Aussig, Ústí nad Labem 1944

A. Předchůdci obecní samosprávy do roku 1850

Listiny

1	Ferdinand I. potvrzuje obci Leukersdorf (Čermná), panství Priessnitz (Krásné Březno), litoměřický kraj právo tří trhů ročně, namísto předchozích dvou.
<i>Orig. perg., 54 x 34 cm, něm., velká majestátní pečeť vydavatele v dřevěném pouzdře, přivěšená na točené žlutočerné šňůře, poškozená, Vídeň, 31. 7. 1848</i> | 1848 | KT 1 |
|---|---|------|------|

B. Obecní úřad 1942 – 1944

Účetní materiál

a) Účetní knihy			
2	Pokladní deník (Hauptbuch)	1943 – 1944	KN 1
3	Hlavní kniha	1943 – 1944	KN 2
4	Kniha daní a dávek (Steuer Abgabenvorbuch)	1942	KN 3